

Projekt

z dnia 11 marca 2022 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY MIEŚCISKO**

z dnia 2022 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
na lata 2022-2024**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 i 2469 oraz z 2022 r. poz. 24 i 218) w związku z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 oraz z 2021 r. poz. 2469), uchwala się co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2024, dalej zwany „Gminnym Programem”.

§ 2. Traci moc Uchwała z dnia 29 listopada 2021 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022.

§ 3. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Mieścisko.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2022-2024.**

Wprowadzenie i podstawy prawne Programu.

Rozdział I

Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych przez mieszkańców gminy Mieścisko.

Rozdział II

Lista aktualnych problemów i celów, które wynikają z diagnozy i analizy danych statystycznych.

ROZDZIAŁ III

Zadania i wskaźniki wynikające z poszczególnych problemów i celów przyjętych do realizacji.

Rozdział IV

Lokalna lista zasobów - podmioty przewidziane do realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Rozdział V

Monitorowanie stanu problemów alkoholowych.

Rozdział VI

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Rozdział VII

Źródła finansowania i zasady finansowania.

Rozdział VIII

Postanowienia końcowe.

WPROWADZENIE I PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Mieścisko na lata 2022-2024, stanowi kontynuację działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień realizowanych w gminie Mieścisko w latach ubiegłych. Jednakże w swojej konstrukcji jest nowy, ponieważ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii zostały połączone i stanowią jeden program zwany dalej „Gminnym Programem”.

Konsumpcja alkoholu i używanie innych środków psychoaktywnych w sposób istotny wpływa na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek jak i rodzin, a jej negatywne konsekwencje dotyczą nie tylko samych osób pijących szkodliwie lub uzależnionych, ale wpływają na całą populację. Używanie środków psychoaktywnych powoduje wiele szkód społecznych, m.in. takich jak: przestępczość, ubóstwo, przemoc w rodzinie czy wypadki samochodowe. Winno być zatem przedmiotem szczególnej uwagi ze strony organów administracji rządowej i samorządowej. Zastanawiamy się jak szybciej, skuteczniej i efektywniej pomagać rodzinom dotkniętym problemem uzależnienia. Z kolei pomoc to nie tylko minimalizowanie ich skutków, ale przede wszystkim zapobieganie, czyli edukowanie, uświadamianie, wskazywanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktowymi. Pomagać - to również podejmować działania polegające na kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, uczyć umiejętności mówienia „nie” wszelkim używkom, niezależnie od presji otoczenia.

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii umożliwiła lepszą realizację zarówno działań profilaktycznych, jak i zaradczych na szczeblu gminnym. Ustawodawca wskazał zarówno zadania, jakie mają być realizowane, formę prawną w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnego programu przeciwdziałania narkomanii, jak i środki na realizację tych zadań oraz podmioty odpowiedzialne za ich wykonanie. Dokumentem, który oprócz ustawy stanowi podstawę prawną podejmowanych działań, jest gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminny program przeciwdziałania narkomanii, wchodzący w skład strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Gminnym Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Budowanie spójnej strategii przeciwdziałania problemom uzależnień w Gminie Mieścisko opiera się na systemowości i konsekwentnym wdrażaniu działań profilaktycznych i terapeutycznych we współpracy z różnymi środowiskami prowadzącymi działania w tym zakresie. Działania te odzwierciedla Gminny Program, który w sposób kompleksowy podejmuje problemy z obszaru różnych uzależnień, w tym od napojów alkoholowych i innych środków psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, a także przemocy w rodzinie. Zawarte w Gminnym Programie działania mają na celu podnoszenie świadomości wśród dzieci i młodzieży, rodziców oraz innych grup społecznych na temat zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Są to zarówno działania profilaktyczne, których zasadniczą rolę jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów oraz rozwiązywanie i zmniejszanie skali problemów już istniejących celem ograniczenia szkód zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych w środowisku lokalnym.

Podstawy prawne Programu.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2021 poz. 1119 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 poz. 1249 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469),
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1956 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 1956 z późn. zm.),
- Ustawę z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162 z późn. zm.).

I Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych przez mieszkańców gminy Mieścisko.

• Sytuacja demograficzna i społeczna.

Gmina Mieścisko jest gminą wiejską, położoną w województwie wielkopolskim, w powiecie wągrowieckim. Według stanu na dzień 31.12.2020 r. gmina liczyła 5 977 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały, w tym 4 734 mieszkańców powyżej 18 roku życia.

Wielkość populacji i zmiany w czasie.

Tabela 1. Wielkość populacji i zmiany w czasie.

Rok	Liczba ludności	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2017	6084	58	55	3
2018	6065	66	57	10
2019	6003	64	52	12
2020	5977	61	60	1

Dane: Urząd Gminy Mieścisko

- **Rynek napojów alkoholowych i dostępność napojów alkoholowych na terenie gminy Mieścisko.**

Podejmowanie działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych poprzez ograniczanie dostępności alkoholu stanowi podstawowy obowiązek gminy, wynikający z przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zdaniem Światowej Organizacji Zdrowia jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych powinien przypadać na 1000 osób. Dziś średnia dla całej Polski to 273 osoby. Nowelizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która weszła w życie w dniu 9 marca 2018 r., dała gminom szereg kompetencji umożliwiających kształtowanie polityki dotyczącej dostępności napojów alkoholowych, m.in. w zakresie maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy, sprzedaży alkoholu w godzinach nocnych oraz zasad usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i konsumpcji napojów alkoholowych. Samorządom przysługuje prawo do ograniczenia sprzedaży alkoholu w sklepach między godziną 22.00 a 6.00 rano, a także ustalania maksymalnej liczby zezwoleń odrębnie dla sołectw, dzielnic i osiedli. Ten ostatni przepis stwarza możliwość ograniczenia koncentracji dużej liczby punktów sprzedaży alkoholu w jednym miejscu, np. w centrum miejscowości. Przed ww. nowelizacją ustawy, rada gminy ustalała dla terenu gminy liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem i w miejscu sprzedaży, z wyłączeniem punktów sprzedaży prowadzących wyłącznie sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa. Dotychczas sprzedaż piwa nie była objęta żadnym limitem. Obecnie obowiązująca uchwała dla gminy Mieścisko, zamiast dotychczasowej maksymalnej liczby punktów sprzedaży, wprowadziła maksymalną liczbę zezwoleń. Oznacza to, że w zależności od rodzaju sprzedawanych napojów alkoholowych, punkt sprzedaży może mieć od jednego do trzech rodzajów zezwoleń, a ustalana maksymalna liczba zezwoleń dotyczy wszystkich rodzajów zezwoleń, w tym również tych na sprzedaż piwa. Maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz w miejscu sprzedaży ustalono Uchwałą Nr XL/261/18 Rady Gminy Mieścisko z dnia 28 czerwca 2018 r. i wynosi ona:

1. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży wynosi:

- 35 zezwoleń o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa;
- 30 zezwoleń o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa);
- 30 zezwoleń o zawartości powyżej 18% alkoholu.

2. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi:

- 25 zezwoleń o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa;
- 22 zezwoleń o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa);
- 23 zezwoleń o zawartości powyżej 18% alkoholu.

2. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wynosi:

- 10 zezwoleń o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa;
- 8 zezwoleń o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa);
- 7 zezwoleń o zawartości powyżej 18% alkoholu.

Wprowadzone uchwałą Rady Gminy Mieścisko zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określają warunki rozmieszczenia punktów w terenie z zachowaniem odpowiedniej odległości od miejsc chronionych. Punkty sprzedaży i podawania napojów alkoholowych mogą być usytuowane w odległości nie mniejszej niż 30 metrów od szkół, przedszkoli i żłobków oraz kościołów.

Tabela 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Rok	Przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	Przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	Razem
2018	19	5	24
2019	19	5	24
2020	20	5	25

Na koniec **2020** roku gminę Mieścisko zamieszkiwało **5 977** mieszkańców. Jak wynika z powyższej tabeli liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na koniec **2020** roku wynosiła **25**. **Zatem na jeden punkt przypadało 239 mieszkańców. Im mniej osób przypada na jeden na punkt, tym większa dostępność alkoholu.**

Tabela 3. Dane w zakresie liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w poszczególnych latach.

Rok	2018	2019	2020
Liczba zezwoleń do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo	24	20	24
Liczba zezwoleń od 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	25	22	19
Liczba zezwoleń powyżej 18% zawartości alkoholu	19	23	18

Tabela 4. Dane dot. liczby niewykorzystanych liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w poszczególnych latach.

Rok	2018	2019	2020
Liczba niewykorzystanych zezwoleń do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo	11	15	11
Liczba niewykorzystanych zezwoleń od 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	5	8	11
Liczba niewykorzystanych zezwoleń powyżej 18%	11	7	12

Jak wynika z powyższej tabeli do wykorzystania przez przedsiębiorców pozostaje jeszcze duża liczba wolnych zezwoleń, co z pewnością nie sprzyja ograniczeniu spożycia alkoholu.

Tabela 5. Wartość sprzedanych napojów alkoholowych w punktach sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Mieścisko na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców.

Rok	2017	2018	2019	2020
Wartość sprzedanego alkoholu w złotych	3 885 196 zł średnio na każdego mieszkańca przepada kwota 638 zł	4 243 756 zł średnio na każdego mieszkańca przepada kwota 699 zł	4 353 932 zł średnio na każdego mieszkańca przepada kwota 725 zł	4 943 234 zł średnio na każdego mieszkańca przepada kwota 827 zł

Z powyższej tabeli wynika, że w 2018 roku nastąpił wzrost wartości sprzedanego alkoholu o prawie 359 tys. zł w stosunku do roku 2017. W 2019 roku z kolei nastąpił niewielki spadek w stosunku do roku 2018, ale i tak sprzedaż utrzymywała się na bardzo wysokim poziomie. Pomimo spadku wartości sprzedanego alkoholu w roku 2019 w porównaniu do roku 2018, wzrosła kwota przypadająca na jednego mieszkańca. Wynika to z ruchu naturalnego ludności, gdzie odnotowuje się spadek liczby ludności zameldowanej na pobyt stały. W 2020 roku sprzedaż alkoholu znowu wzrosła i to aż o 589 tys. zł.

- **Szkoły, przedszkola i placówki wsparcia dziennego.**

Tabela 6. Liczba dzieci w szkołach i przedszkolach.

Szkoły i przedszkola	30.09.2017 r.	30.09.2018 r.	16.11.2019 r.	30.09.2020 r.	18.10.2021 r.
SP Mieścisko	514	491	406	404	401
SP Popowo Kościelne	84	97	121	124	124
Przedszkole w Mieścisku i Popowie Kościelnym	178	177	174	178	173

Ponadto na terenie gminy Mieścisko działa placówka wsparcia dziennego - Świetlica Środowiskowa. Korzystają z niej dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i innych grup ryzyka. Świetlica czynna jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 13.00 do 17.00. Jest ona miejscem, gdzie prowadzone są działania wspierające wszechstronny rozwój dziecka. Głównym celem placówki jest zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa oraz nauczanie ich prawidłowego i aktywnego organizowania czasu wolnego. Zadaniem świetlicy jest także rozwijanie indywidualnych zainteresowań wśród dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach, kształtowanie ich właściwego zachowania w życiu codziennym oraz umiejętności zgodnego przebywania, funkcjonowania i współdziałania w grupie rówieśniczej.

Tabela 7. Liczba dzieci w Świetlicy Środowiskowej w poszczególnych latach.

Lp.	Rok	Ogółem	W tym dzieci z rodzina problemem alkoholowym	Liczba wychowawców
1.	2017	15	11	1
2.	2018	15	12	1
3.	2019	15	5	1
4.	2020	15	4	1

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. w sprawie wspierania rodziny i pieczy zastępczej w placówce takiej pod opieką jednego wychowawcy, w tym samym czasie, nie może przebywać więcej niż 15 dzieci.

- Realizacja Programów profilaktycznych.**

Tabela 8. Realizacja Programów rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia w szkołach i przedszkolu.

Lp.	Rok	Liczba uczniów uczestniczących w tych programach	Liczba nauczycieli i wychowawców uczestniczących w programach	Liczba rodziców uczestniczących w programach
1.	2017	0	0	0
2.	2018	163	14	180
3.	2019	0	5	50
4.	2020	0	0	0

- **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.**

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana została Zarządzeniem Nr 480 Wójta Gminy Mieścisko z dnia 30 grudnia 2021 r. W skład Komisji wchodzi 10 osób. W ramach Komisji działają 3 zespoły problemowe, zespół podejmujący czynności zmierzające do orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu, zespół ds. profilaktyki i zespół ds. kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Komisja pracuje zgodnie z regulaminem zatwierdzonym Zarządzeniem Wójta Gminy Mieścisko Nr 150 z dnia 21 listopada 2019 r.

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w szczególności należy:

1. Przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Zapraszanie na rozmowę osób, co do których wpłynęło zgłoszenie i motywowanie do leczenia odwykowego.
3. Współpraca z prokuraturą, sądem, kuratorami, policją, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Mieścisku oraz placówkami leczenia odwykowego.
4. Motywowanie do podjęcia terapii, konsultowanie osób pijących problemowo, wspieranie osób, po odbytym leczeniu odwykowym.
5. Kontrolowanie podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń.
6. Opiniowanie lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z zapisami Uchwały Rady Gminy dot. zasad usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Mieścisko.
8. Podejmowanie działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym zakładanie Niebieskich Kart oraz udział w pracach grup roboczych powołanych w związku z procedurą Niebieskiej Karty.
9. Uczestniczenie w szkoleniach przeznaczonych dla członków Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W **2017 roku** do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieścisku wpłynęło **13 wniosków** o zobowiązanie osoby uzależnionej od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego, w 2018 roku **17 wniosków**, w 2019 roku **14 wniosków**, a w 2020 roku **7 wniosków**. Zespół podejmujący czynności zmierzające do orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia w 2017 roku odbył **6** posiedzeń, wezwano **22 osoby** - zgłosiło się **14 osób**. W 2018 roku odbyło się **7** spotkań, na które wezwano **28 osób** - zgłosiło się **12 osób**. W **2019** roku odbyło się **6** posiedzeń podzespołu, wezwano **24 osoby** - zgłosiło się **8** osób, w **2020** roku natomiast odbyły się **4 posiedzenia**, wezwano **10 osób** - zgłosiło się **5 osób**.

Tabela 9. Liczba osób, z którymi członkowie Komisji prowadzili rozmowy.

Liczba osób, z którymi członkowie Komisji prowadzili rozmowy	2017	2018	2019	2020
Osoby uzależnione od alkoholu	10	12	7	5
Członkowie ich rodzin	4	4	1	0

Tabela 10. Liczba osób, w stosunku do których Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień od alkoholu.

Liczba osób, w stosunku do których Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień od alkoholu	2017	2018	2019	2020
Osoby wobec, których gminna komisja wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.	1	6	3	4
Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w ramach grup roboczych, w skład, których wchodził członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	8	2	5	4

Jak wynika z przedstawionych powyżej danych, liczba wniosków kierowanych do komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz osób, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy od 2019 roku ulega zmniejszeniu. W związku z powyższym liczba osób, w stosunku do których Komisja wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego również jest mniejsza.

- **Punkt konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy w rodzinie.**

Na terenie gminy Mieścisko funkcjonują 2 Punkty Konsultacyjno-Edukacyjne dla Osób z Problemem Alkoholowym i Narkotykowym oraz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W Punktach zatrudnione są dwie osoby: specjalista ds. psychoterapii uzależnień (osoba posiadająca certyfikat psychoterapii uzależnień nadany przez PARPA) i psycholog. Zakres usług Punktów przedstawia się następująco: rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta, motywowanie osób uzależnionych i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia, udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończonym leczeniu odwykowym, udzielanie pomocy młodzieży upijającej się i stosującej inne środki odurzające oraz ich rodzicom, prowadzenie konsultacji w zakresie wsparcia i pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym, udzielanie konsultacji osobom doznającym przemocy w rodzinie, motywowanie do uczestnictwa w oddziaływaniach adresowanych do osób stosujących przemoc, gromadzenie i przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy.

Tabela 11. Liczba rodzin objętych konsultacjami.

Liczba rodzin objętych konsultacjami	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	60	19	21	34
Dorostym członkom rodziny z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym)	15	13	14	11
Osobom doznającym przemocy w rodzinie	0	0	0	2
Osobom stosującym przemoc	0	0	0	0

Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli liczba rodzin objętych konsultacjami w Punktach Konsultacyjno-Edukacyjnych dla Osób z Problemem Alkoholowym i Narkotykowym oraz Ofiar Przemocy w Rodzinie w 2020 roku uległa zwiększeniu w porównaniu do roku 2018 i 2019.

- **Placówki leczenia odwykowego, z których korzystają mieszkańcy gminy Mieścisko.**

Mieszkańcy gminy Mieścisko korzystają z usług Poradni Leczenia Uzależnień w Wągrowcu, z usług Oddziału Leczenia Uzależnień Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Gnieźnie oraz Zakładu Leczenia Uzależnień w Charcicach.

- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieścisku.**

Tabela 12. Świadczenia z OPS.

Rok	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	128	161	128	120
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	19	16	12	11

Z danych pozyskanych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Mieścisku wynika, że liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej w 2017 roku wynosiła 128, w 2018 roku liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej wynosiła 161 czyli wzrosła o 33, a następnie w 2019 spadła do poziomu z roku 2018. Natomiast liczba rodzin objętych pomocą z powodu problemu alkoholowego w rodzinie systematycznie spada. W 2017 roku z pomocy skorzystało 19 rodzin, w 2018 już o 3 rodziny mniej, a w 2019 roku o 7 mniej w stosunku do roku 2017 i o 4 mniej w stosunku do roku 2018. W 2020 roku pomocą materialną objęte były 120 rodziny czyli o 8 mniej niż w roku 2019.

Tabela 13. Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie.

Rok	2017	2018	2019	2020
Liczba nowych Niebieskich Kart	9	3	10	5
Liczba Niebieskich Kart w rodzinie z problemem alkoholowym	5	2	5	4

Z przedstawionej powyżej tabeli wynika, że w 2017 roku założonych zostało **9 NK**, w 2018 tylko **3 NK**, w 2019 aż **10 NK**, a w 2020 **5 NK** czyli o połowę mniej niż w roku poprzednim. Z tego w rodzinach z problemem alkoholowym założono **5 NK** w 2017 roku, **2** w 2018 roku, ponownie **5** w 2019 roku i **4** w 2020 roku.

9. Nietrzeźwość - przestępstwa i wykroczenia odnotowane przez Komisariat Policji w Skokach.

Tabela 14. Nietrzeźwość - przestępstwa i wykroczenia odnotowane przez Komisariat Policji w Skokach.

Przestępstwa i wykroczenia	2017	2018	2019	2020
Liczba interwencji domowych w związku z nadużywaniem alkoholu	29	15	14	10
„Niebieskie Karty”	6	4	7	3
Interwencje w miejscach publicznych	21	15	20	15
Nietrzeźwi kierowcy	9	9	10	9
Osoby nietrzeźwe zatrzymane w PDOZ (pomieszczenie dla osób zatrzymanych) lub doprowadzone do Izby Wyrzeźwień	9	9	2	1

Z danych Komisariatu Policji w Skokach wynika, że liczba interwencji domowych ulega zmniejszeniu z 29 w 2017 roku do 15 w 2018 roku, 14 w 2019 roku i 10 w 2020. Podobnie przedstawia się statystyka założonych „Niebieskich Kart”. W 2017 roku założono 6 NK, w 2018 4 NK, w 2019 7 NK, a w 2020 już tylko 3 NK.

Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców utrzymuje się prawie na niezmiennym poziomie, wzrost o jedną osobę w 2019 roku. Znacznemu zmniejszeniu uległa natomiast liczba osób zatrzymanych w PDOZ lub przewiezionych do Izby Wyrzeźwień z 9 w 2017 roku i 2018 roku do 2 w 2019 roku i 1 osoby w 2020 roku.

10. Inne dane.

Stan bezrobocia

Tabela 15. Stan bezrobocia.

Gmina Mieścisko	31.12.2017 r.	31.12.2018 r.	31.12.2019 r.	31.12.2020 r.
Liczba bezrobotnych ogółem	151	113	86	106
Zarejestrowani z prawem do zasiłku	22	16	20	15
Zarejestrowani bez prawa do zasiłku	129	97	66	91

Dane PUP Wągrowiec.

Z przedstawionych wyżej danych widać wyraźny spadek bezrobocia na terenie gminy Mieścisko w 2019 roku. Natomiast w 2020 roku znowu nastąpił wzrost o 20 osób w porównaniu do roku 2019.

11. Szacunkowe dane dot. populacji, w której występują różne kategorie problemów alkoholowych.

Tabela 16. Dane opracowane na podstawie statystyk Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dot. populacji osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych na podstawie stanu ludności z dnia 31.12.2020 r.

		Polska - 38,6 mln	Mieścisko
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% całej populacji	ok. 800 tys.	ok. 120 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice, rodzeństwo)	ok. 4% całej populacji	ok. 1,5 mln osób	ok. 239 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% całej populacji	ok. 1,5 mln osób	ok. 239 osób
Osoby pijące szkodliwie, nie uzależnione od alkoholu	ok. 5-7% całej populacji	ok. 2-2,5 mln osób	ok. 298-418 osób

Z powyższych danych wynika, że na terenie Gminy Mieścisko różne kategorie problemów alkoholowych mogą dotyczyć w sposób bezpośredni lub pośredni prawie 1000 osób, co stanowi około 16 % wszystkich jej mieszkańców. Jest to populacja osób uzależnionych od alkoholu, pijących szkodliwie, współuzależnionych oraz dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym.

12. Diagnoza problemów społecznych na podstawie badań ankietowych.

Na zlecenie Wójta Gminy Mieścisko w 2019 roku Oficyna Profilaktyczna z Krakowa przeprowadziła badania, które opierały się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami przy wykorzystaniu narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz. Badania przeprowadzone zostały w IV kwartale 2019 r. łącznie wzięło w nich udział 311 osób, w tym 100 dorosłych mieszkańców, 193 uczniów oraz 18 sprzedawców napojów alkoholowych.

Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy Mieścisko oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Celem badania było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących gminy Mieścisko w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, uczniów oraz osób pracujących w punktach sprzedaży napojów alkoholowych. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które posłużyły opracowania niniejszego programu mającego na celu poprawę sytuacji na terenie gminy, w tym jakości życia jej mieszkańców.

Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych umożliwiła:

- Rozpoznanie sytuacji dorosłych mieszkańców gminy, ich opinii i postaw względem uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz zachowań przemocowych.
- Zapoznanie się z problemami uczniów szkół podstawowych, szczególnie z ich postawami i doświadczeniami związanymi z wybranymi zagrożeniami społecznymi oraz uzależnieniami, a także poczuciem bezpieczeństwa.
- Poznanie doświadczeń sprzedawców napojów alkoholowych związanych z wykonywanym przez nich zawodem, w szczególności sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim lub nietrzeźwym.

W 2021 roku na terenie Gminy Mieścisko przeprowadzone zostały ponowne badania ankietowe. Przeprowadziło je Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych w Warszawie.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Mieścisko wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska: dorośli mieszkańcy gminy, młodzież szkolna, sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

Badania przeprowadzone w grupie dorosłych mieszkańców, obejmują podstawowe problemy społeczne takie jak: postawy mieszkańców wobec problemów osób niepełnosprawnych i starszych, rynek pracy i problem bezrobocia, zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze, zagadnienia związane ze spożywaniem i nadużywaniem alkoholu, przemocą w rodzinie, przekonaniami dotyczącymi wychowania dzieci, cyberprzemocą i uzależnieniem od Internetu oraz opinie i postawy mieszkańców w związku z pandemią COVID-19. W badaniu wzięło udział 150 osób, w tym 64 mężczyzn oraz 86 kobiet.

Badanie przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie Gminy Mieścisko. Grupa badana stanowiła 25 kobiet oraz 4 mężczyzn. 23 respondentów to pracownicy punktów, a 6 osób to właściciele punktów sprzedaży. Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień: sprzedaży alkoholu osobom nieletnim, sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży, nieprzyjemne sytuacje zainicjowanych przez osoby spożywające alkohol.

Badania wykonane wśród uczniów **Szkół Podstawowych z terenu Gminy Mieścisko** w przedziałach wiekowych: klasy 4-6 i klasy 7-8 (łącznie 170 uczniów) dotyczyły analizy postaw i przekonań wobec: alkoholu, narkotyków, dopalaczy, zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu, zagadnienia związane z przemocą w środowisku szkolnym i domowym, zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami oraz zagadnienia związane z czasem wolnym badanych uczniów.

ALKOHOL

Z przeprowadzonych wśród młodych mieszkańców gminy badań można wnioskować, że jedną z najważniejszych kwestii zdaje się być problem picia alkoholu – **13% uczniów deklaruje, że inicjację alkoholową mają już za sobą**. Łatwość w sięganiu po alkohol może być związana z tym, że duża część badanej młodzieży jest zdania, że picie piwa jest mniej groźne niż napojów wysokoprocentowych – takie zdanie wyraża 36%. Dodatkowo

wśród uczniów są osoby deklarujące picie bieżące, a także przyznające się do incydentów upijania się (4% uczniów). Powinien być to sygnał dla władz lokalnych, który musi skutkować kontynuacją działań z zakresu profilaktyki wśród młodzieży szkolnej. By przynosiła ona skutek i trafiała do młodych ludzi, musi być prowadzona przez doświadczonych trenerów, specjalistów, którzy będą potrafili dotrzeć do młodzieży w dzisiejszej, trudnej rzeczywistości. Rekomenduje się podjęcie działań profilaktycznych na poziomie uniwersalnym wśród dzieci i młodzieży w celu obniżenia liczby uczniów inicjujących we wczesnych latach picie alkoholu. Zaleca się przeprowadzanie programów rekomendowanych przez Państwową Agencję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Sytuacja pierwszego kontaktu z alkoholem powinna zwrócić szczególną uwagę, tym bardziej, że część młodych respondentów deklaruje, **że po raz pierwszy alkohol piła z osobami dorosłymi – 36%** uczniów szkoły podstawowej (osoby, które wcześniej deklarowały inicjację alkoholową) przyznaje, że alkohol piła z rodzicem. Niestety możemy tutaj **mówić o pewnym przyzwoleniu dorosłych na picie** alkoholu przez młodzieży. Być może wielu rodziców wychodzi z założenia, że w ten sposób nauczą dziecko, że alkohol to nic przyjemnego lub też będą mieli zachowanie dziecka po alkoholu pod kontrolą. Niestety jest to błędna teoria, dlatego warto uświadamiać rodziców w tym aspekcie. Tym bardziej, że jak deklaruje 60% uczniów ich rodzice wiedzą, że młodzi piją alkohol i bywa, że reagują obojętnością. Dlatego skierowanie działań edukacyjnych także w stronę dorosłych mieszkańców powinno być jednym z założeń lokalnych programów profilaktyki. Trzeba też jasno powiedzieć, że żadne działania profilaktyczne nie przyniosą zamierzonych rezultatów, jeśli podstawowa instytucja profilaktyczna jaką niewątpliwie w dalszym ciągu są rodzice będzie dawała przyzwolenie na zachowania ryzykowne wśród młodych ludzi.

Grupa rówieśnicza i jej akceptacja jest dla młodych ludzi na tyle ważna, że są w stanie dla niej podejmować różnego rodzaju zachowania ryzykowne np. picie alkoholu, a o takim zachowaniu wraz z rówieśnikami mówi 32% uczniów. Istotne są także powody sięgania po alkohol przez młodzież, ponieważ duża część respondentów jako powód podaje chęć dopasowania się do kolegów – 72% uczniów jest takiego zdania. Dlatego ważne, aby w działaniach profilaktycznych uwzględnić także nabywanie umiejętności psychospołecznych, jak np. asertywność, radzenie sobie z presją grupy. Alkohol jest także przez młodych ludzi traktowany jako sposób na dobrą zabawę (44% uczniów wyraziło taką opinię), dlatego ważne jest by wyczulić rodziców i innych dorosłych na to, w jaki sposób młodzież spędza czas wolny.

Warto zwrócić także uwagę na kontrolę punktów sprzedaży alkoholu, gdyż **aż 35% ankietowanych dorosłych przyznaje, że byli świadkami zakupu alkoholu przez osoby nieletnie**, a spora część młodzieży uważa, że na terenie Mieściska łatwo jest kupić alkohol osobom nieletnim.

Poruszenie tematyki związanej ze spożywaniem alkoholu przyniosło nam także informację o tym, że dorośli mieszkańcy analizując problemy w przestrzeni lokalnej to właśnie alkoholizm oraz picie alkoholu przez młodzież wskazali na pierwszych miejscach – kolejno 60% i 30%. Widać także zmiany w zakresie picia alkoholu na terenie gminy na przestrzeni ostatnich 10 lat. Są to bardzo istotne informacje dla planowania dalszych działań profilaktycznych. Edukacja prowadzona wśród dorosłych powinna także koncentrować się na takich zagadnieniach jak prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu czy też picie alkoholu przez kobiety w ciąży. **Z przeprowadzonych badań wynika, że 6% prowadziło pojazd będąc pod wpływem alkoholu, co może być tragiczne w skutkach, dlatego trzeba zapobiegać tego typu sytuacjom.** Ponadto specjalistycznym wsparciem powinni zostać objęci mieszkańcy

oraz rodziny borykające się z problemem alkoholowym. Alkoholizm oraz przemoc domowa to jedne z ważniejszych problemów społecznych, które dotyczą gminę w opinii jej mieszkańców. Rodzinom z problemem alkoholowym powinny zostać zaproponowane warsztaty lub spotkania, podczas których mogliby uzyskać wsparcie i wzmacniać swój autorytet wychowawczy pod okiem psychologów. Z kolei, na terenie gminy może zostać przeprowadzona lokalna kampania uwrażliwiająca na szkodliwość alkoholu oraz zachęcająca do ograniczenia jego nadmiernego spożywania.

PRZEMOC

Zarówno z młodzieżą, jak i z dorosłymi został poruszony także bardzo trudny temat przemocy w rodzinie. Został on wskazany jako jeden z najważniejszych problemów lokalnych – 32% wskazało właśnie na przemoc w rodzinie. Jeśli chodzi o **sytuacje doświadczania przemocy w swoim najbliższym otoczeniu, 44% uczniów oraz 10% dorosłych mieszkańców** udzieliło twierdzącej odpowiedzi. Jak już wspomniano, jest to spory odsetek, biorąc pod uwagę, że często zjawisko przemocy jest ukrywane przez jej ofiary. Ważne by wzmacniać postawę otwartości wobec tego problemu, a jednocześnie nadal nie ustawać w trudzie edukowania dorosłych mieszkańców, także w zakresie działań pomocowych, prowadzonych w środowisku lokalnym. Tym bardziej, że na pytanie, czy znają w swoim otoczeniu przypadki przemocy w rodzinie, 19% udzieliło twierdzącej odpowiedzi, natomiast 35% słyszało o takich sytuacjach wśród swoich znajomych. Niestety są pośród badanych osoby, które uważają, że obrażanie czy wyzwiska są normalną sprawą w każdej rodzinie – 15% jest tego zdania. To ważny sygnał dla osób zajmujących się w gminie profilaktyką, by informować mieszkańców o nowelizacjach prawnych odnośnie przemocy, sposobach reagowania i możliwościach pomocy pokrzywdzonym, instytucjach pomocowych w najbliższym otoczeniu. Istotna jest także profilaktyka prowadzona w placówkach oświatowych, gdyż młodzi ludzie nie tylko dostrzegają problem przemocy w swoich szkołach (o występowaniu przemocy pomiędzy uczniami mówi 43% ankietowanych uczniów), ale także sami przyznają, że taką przemoc stosowali.

NARKOTYKI

Współwystępowaniu używania różnych substancji legalnych i nielegalnych towarzyszy interakcja problemów z tym związanych. Nadmierne picie i narkotyki, jeżeli występują jednocześnie, wywołują w sumie jeszcze więcej poważnych problemów. Często problem nadużywania substancji psychoaktywnych łączy się ze zjawiskiem przemocy czy przestępczości. Może prowadzić do bezrobocia i pogorszenia sytuacji materialnej. Obserwuje się też interakcyjny wpływ innych czynników, np. stylu życia czy warunków życiowych. Osoby, które dotknął już problem alkoholowy lub stały się regularnymi użytkownikami narkotyków, doświadczają poważnych szkód zdrowotnych, podlegają też procesowi społecznej degradacji.

Niestety alkohol to nie jedyna substancja, z jaką młodzi ludzie mają kontakt. W grupie uczniów szkoły podstawowej są osoby, które miały osobisty kontakt z narkotykami – 3% miało osobisty kontakt z narkotykami. Dodatkowo młodzi ludzie przyznają, że znają w swoim otoczeniu osoby, które „biorą” narkotyki – takiej odpowiedzi udzieliło 12% uczniów. Nasuwa się zatem potrzeba informowania ich o niebezpieczeństwach jakie wiążą się z choćby jednorazowym zażywaniem narkotyków (zwłaszcza jeśli mowa o nadal „popularnych” wśród młodzieży dopalaczach), piciem alkoholu czy paleniem papierosów. Potrzebę edukacji na szeroko skalę i obejmującą wszystkie grupy wiekowe

potęguje także fakt, że część osób dorosłych pytana o poziom własnej wiedzy na temat narkotyków także ocenia ją jako niewystarczającą (28%). Może to sugerować, że działania profilaktyczne muszą mieć bardziej kompleksowy charakter i obejmować wszystkie grupy mieszkańców gminy, a zwłaszcza rodziców. Bardzo ważne, by zachęcać rodziców do rozmów na temat uzależnień z młodzieżą i zapewnić im wsparcie merytoryczne w tym temacie.

Dorośli mieszkańcy zapytani zostali również o dostępność narkotyków w środowisku lokalnym. Według respondentów narkotyki lub dopalacze na terenie gminy Mieścisko są powszechne i łatwo je dostać według **42% ankietowanych dorosłych**, a według 4% ankietowanych są one wręcz trudno dostępne. Najwięcej, bo 54% osób nie ma wiedzy na ten temat. **Dorośli mieszkańcy zostali także zapytani o ich własne doświadczenia jeśli chodzi o zażywanie narkotyków czy dopalaczy. Z racji tego, że nikt nie udzielił tutaj twierdzącej odpowiedzi, podobnie było w przypadku pytań o częstotliwość sięgania po środki i o ich rodzaj – nikt nie udzielił odpowiedzi.**

UZALEŻNIENIE OD INTERNETU I CYBERPRZEMOC

Zjawisko cyberprzemocy najkrócej definiuje się jako przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem Sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem Sieci oraz podszywanie się w Sieci pod kogoś wbrew jego woli. Do działań określanych mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS.

Dorośli, ankietowani mieszkańcy Gminy Mieścisko uważają, iż uzależnienie od Internetu oraz komputera jest powszechnym zjawiskiem w ich środowisku lokalnym. **Łącznie 95% mieszkańców uważa, że tego typu uzależnienie jest dość i bardzo powszechne w środowisku lokalnym.** Nadmierne korzystanie z Internetu staje się dziś niezwykle poważnym problemem społecznym. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki. Badania pokazują, że problem staje się coraz poważniejszy i wymaga szybkiej reakcji rodziców, opiekunów i pedagogów. W Polsce 23% badanych nastolatków (w wieku 11–16 lat) stwierdziło u siebie przynajmniej jeden z badanych symptomów nadużywania Internetu. Najczęściej występujący symptom to surfowanie po Internecie nawet wtedy, kiedy to specjalnie nie jest interesujące (38%) oraz zaniedbywanie rodziny, znajomych i nauki szkolnej (35%). Poczynając od 2013 roku coraz więcej czasu spędzają w Internecie – w 2018 roku było to przeciętnie ponad cztery godziny na dobę. Do najpopularniejszych aktywności w sieci należy kontaktowanie się ze znajomymi, co deklaruje trzy czwarte badanych, a trzy piąte twierdzi, że w zasadzie cały czas są online, na bieżąco otrzymując wiadomości i reagując na nie. Trzy czwarte słucha muzyki, ponad połowa głównie ogląda seriale, połowa spędza czas na portalach społecznościowych (z których najpopularniejszy jest Facebook – 98% badanych deklaruje, że ma konto na Facebooku), jedna trzecia badanych szuka tam informacji potrzebnych do nauki. W tym „życiu w sieci” na pewno pomagają smartfony – posiadane przez niemal wszystkich badanych uczniów – które łączą w sobie funkcje telefonu komórkowego i komputera. O tym, jak bardzo „wrośł” on w życie młodych ludzi, świadczy choćby fakt, że ponad

połowa uczniów nie uważa za niewłaściwe używania smartfonów do przeglądania Internetu, portali społecznościowych lub aplikacji podczas lekcji. Wraz z wiekiem zwiększa się ilość czasu spędzonego przed komputerem. Uczniowie klas 4-6 z terenu gminy Mieścisko, najczęściej spędzają do 1-3 godzin przed komputerem (łącznie 75%) lub w ogóle go nie używają (9%). Podobnie jest w przypadku starszych uczniów, gdzie podobny czas spędzany przed komputerem deklaruje 68%. Niepokojący jest fakt, że 6% uczniów klas 4-6 oraz 8% klas 7-8 deklaruje korzystanie z komputera ponad 5 godzin dziennie. W przypadku korzystania z telefonu uczniowie deklarują najczęściej czas: 2-3 godziny (SP 4-6 – 27%; SP 7-8 – 33%). Aż 17% starszych oraz 31% młodszych uczniów korzysta z telefonu więcej niż 5 godzin dziennie. Zapytano również uczniów, w jaki sposób najczęściej wykorzystują komputer oraz telefon, kiedy spędzają przy nim czas. Najbardziej popularnymi formami aktywności z komputerem okazują się być gry (SP 4-6 – 51%; SP 7-8 – 39%). Natomiast podczas korzystania z telefonu na pierwszym miejscu znajdują się dla uczniów portale społecznościowe. 88% uczniów klas 4-6 i 78% uczniów klas 7-8 deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich większego znaczenia. Część uczniów przyznaje, że odczułaby negatywnie brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 12%, SP 7-8 – 22%). Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy. Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu sprawdzono doświadczenia związane z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że uczniom nie są obce wymienione poniżej doświadczenia. **24% uczniów klas 4-6 i 21% uczniów klas 7-8 doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”.** Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości. **Uczniowie również często otrzymywali wiadomości z przezwiskami i obelgami (SP 4-6 – 17%; SP 7-8 – 26%) oraz doświadczyli udostępniania ich prywatnych wiadomości (SP 4-6 – 17%; SP 7-8 – 28%).**

HAZARD

Prawie 5% młodzieży szkolnej gra na automatach o niskich wygranych stanowi jedną z często praktykowanych form spędzania czasu wolnego (przynajmniej raz na tydzień lub prawie codziennie). Nastolatki w stopniu większym niż osoby dorosłe są podatne na patologiczny hazard, a zwłaszcza na negatywne skutki gier. Faktem jest, że – szczególnie dla młodzieży – hazard w Internecie jest generalnie dużo łatwiej dostępny niż hazard tradycyjny, ze względu na mniejszą kontrolę wieku oraz możliwość grania o dużo niższe stawki. Zdecydowana większość uczniów

szkół podstawowych z terenu gminy Mieścisko, (SP 4-6 – 83%; SP 7-8 – 72%) nie korzystała nigdy z formy „rozrywki” jaką jest gra na automatach, jednakże odsetek młodych ludzi mających styczność z tą formą rozrywki jest zauważalny. W porównaniu do gier na automatach, internetowe gry „na pieniądze” są mniej popularne wśród badanych uczniów. 10% młodszych uczniów oraz 7% starszych deklaruje, że grało w gry internetowe na pieniądze.

13. Wnioski

Dokonując analizy przedstawionych danych stwierdzić należy, że:

1. W 2017 roku z pomocy materialnej udzielonej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieścisku skorzystało 128 rodzin, w 2018 - 161 rodzin, w 2019 roku znowu 128 rodzin, a w 2020 - 120 rodzin. Systematycznie spada także liczba rodzin objętych pomocą z powodu problemu alkoholowego w rodzinie. W 2017 roku z pomocy skorzystało 19 rodzin, w 2018 już o 3 rodziny mniej, a w 2019 roku o 7 mniej w stosunku do roku 2017 i o 4 mniej w stosunku do roku 2018. W 2020 roku z kolei z pomocy z powodu problemu alkoholowego skorzystało już tylko 11 rodzin.
2. Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” w roku w 2017 roku wynosiła 9. W 2018 spadła do 3, a w 2019 z wzrosła aż 10. W 2020 roku znowu spadła do 5 w stosunku do roku 2019. Z tego w rodzinach z problemem alkoholowym założono 5 NK w 2017 roku, 2 w 2018 roku, 5 w 2019 roku i 4 w 2020 roku. Niepokojący jest znaczny wzrost założonych NK, w tym w rodzinach z problemem alkoholowym w roku 2019. Z badań przeprowadzonych w 2019 roku wśród mieszkańców gminy, zarówno młodzież, jak i dorośli, problem przemocy w rodzinie wskazali jako jeden z najważniejszych problemów lokalnych – 32% ankietowanych. Jeśli chodzi o sytuacje doświadczania przemocy w swoim najbliższym otoczeniu, 44% uczniów oraz 10% dorosłych mieszkańców udzieliło twierdzącej odpowiedzi.
3. Z danych Komisariatu Policji w Skokach wynika, że liczba interwencji domowych systematycznie ulega zmniejszeniu z 29 w 2017 roku do 15 w 2018 roku, 14 w 2019 roku i 10 w 2020. Podobnie przedstawia się statystyka założonych „Niebieskich Kart”. W 2017 roku założono 6 NK, w 2018 4 NK, w 2019 7 NK, a w 2020 już tylko 3 NK. Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców utrzymuje się prawie na niezmiennym poziomie, wzrost o jedną osobę w 2019 roku. Znacznemu zmniejszeniu uległa natomiast liczba osób zatrzymanych w PDOZ lub przewiezionych do Izby Wytrzeźwień z 9 w 2017 roku i 2018 roku do 2 w 2019 roku i 1 osoby w 2020 roku.
4. W 2017 roku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieścisku wpłynęło 13 wniosków o zobowiązanie osoby uzależnionej od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego, w 2018 roku 17 wniosków, a w 2019 roku 14 wniosków. Po nieznacznym wzroście do 17 wniosków w 2018 roku, w 2019 liczba wniosków, które wpłynęły ponownie spadła do 14 wniosków. W 2020 roku z kolei wpłynęło tylko 7 wniosków.
5. Jako pozytywne zjawisko należy przyjąć fakt spadku bezrobocia na terenie Gminy Mieścisko, w latach 2017 do 2019. Niestety w 2020 roku liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotni wzrosła do 106 co stanowi o 20 osób więcej w porównaniu do roku 2019.
6. Łączna wartość sprzedaży napojów alkoholowych w 2017 roku wyniosła ok. 3 mln 900 tys. zł, w 2018 roku ok. 4 mln 244 tys. zł (wzrost aż o ok. 358 tys. zł), a w 2019 - ok. 4 ml 350 tys. zł co stanowi nieznaczny spadek

w stosunku do roku 2018, ale wzrost w stosunku do roku 2017 o ok. 360 tys. zł, w 2020 roku w gminie Mieścisko sprzedano alkoholu za łączną wartość 4 mln 943 tys. zł czyli znowu odnotowaliśmy wzrost o 593 tys. zł w stosunku do roku 2019.

7. Niepokojącym zjawiskiem wśród mieszkańców gminy Mieścisko jest przekraczanie spożycia dziennej standardowej porcji alkoholu. W przypadku kobiet zaleca się nie przekraczanie jednej porcji w ciągu dnia przez pięć kolejnych dni w tygodniu, zachowując dwa dni abstynencji, natomiast mężczyźni nie powinni przekraczać dwóch porcji w ciągu dnia przez kolejnych pięć dni w tygodniu zachowując dwa dni trzeźwości. Ponad 20% mieszkańców deklaruje, że wypija więcej niż zalecana porcja standardowa na dzień. Wskazywać to może na problem nadużywania alkoholu przez mieszkańców gminy Mieścisko. Zaleca się przeprowadzenie przez Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków dla zdrowia i relacji społecznych nadużywania alkoholu. Istotnym jest dotarcie do jak najszerszego grona odbiorców. Rekomenduje się użycie ulotek i bilbordów powołując się w nich na wyniki niniejszego raportu.
8. Kolejnym zjawiskiem wymagającym podjęcia działań profilaktycznych jest podejmowanie pracy pod wpływem alkoholu. **Aż 14% respondentów wykonuje swoje obowiązki zawodowe będąc pod wpływem alkoholu.** Zaleca się podjęcie działań edukacyjnych skierowanych zarówno do pracodawców jak i pracowników, których celem będzie przedstawienie konsekwencji prawnych związanych z podejmowaniem pracy w stanie nietrzeźwym oraz zagrożeń wynikających z takiej sytuacji. Winno się zasugerować pracodawcom wyposażenie zakładu pracy w alkometry i okresową kontrolę trzeźwości oraz wyposażenie zakładów pracy w ulotki.
9. Kolejny istotnym problemem w gminie Mieścisko stanowi prowadzenie pojazdów przez osoby pod wpływem alkoholu. Aż 23% mieszkańców było świadkami prowadzenia pojazdu przez osobę nietrzeźwą, natomiast 18% respondentów twierdzi, że zdarzyło się im prowadzić samochód po wypiciu alkoholu, z czego 8% zostało zatrzymanych za jazdę pod wpływem. Zaleca się przeprowadzenie kampanii profilaktycznej z zakresu konsekwencji prawno-społecznych związanych z prowadzeniem pojazdu po wypiciu alkoholu.
10. Z zebranych i opracowanych danych wynika, że osoby niepełnoletnie i pod wpływem alkoholu mogą kupić alkohol na terenie gminy. Stanowi to złamanie prawa w myśl ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w której art. 1 5, mówi: „zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych: 1) osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwym; 2) osobom do lat 18 [...]”. Zaleca się kontynuowanie działań w zakresie przeprowadzenia kontroli w punktach sprzedaży alkoholu przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieścisku.
11. Z przedstawionych rezultatów badań wynika, że **40% mieszkańców było świadkami spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży alkoholu.** Zaleca się Ośrodkowi Zdrowia Lekarzy Rodzinnych informowanie kobiet w ciąży o skutkach nadużywania alkoholu. Należy przekazać informacje na temat alkoholowego zespołu płodowego FAS jako konsekwencji picia alkoholu w okresie ciąży poprzez dystrybucję ulotek i plakatów.
12. Podejście mieszkańców gminy Mieścisko do kwestii spożywania alkoholu jest zróżnicowane. 41% badanych uznaje, że „wszystko jest dla ludzi”, natomiast 38% stwierdza, iż powinno zachować się umiar. Tylko 16% jest całkowicie przeciwna spożywaniu alkoholu. Wskazuje to na liberalne podejście do alkoholu, dające przyzwolenie

na jego spożywanie. Podmioty zajmujące się profilaktyką uzależnień i zachowań ryzykownych w gminie winny podjąć działania edukacyjne skierowane do mieszkańców, które będą mieć na celu zwiększenie wiedzy na temat alkoholu i negatywnych skutków związanych z jego piciem.

13. Z analizy danych wynika, że **co czwarty uczeń na terenie gminy Mieścisko doznał przemocy**, przede wszystkim ze strony kolegów/koleżanek, natomiast aż 25% badanych stosuje przemoc wobec swoich rówieśników.
14. Niestety alkohol to nie jedyna substancja, z jaką młodzi ludzie mają kontakt. W grupie uczniów szkoły podstawowej są osoby, które miały osobisty kontakt z narkotykami – 3% miało osobisty kontakt z narkotykami. Dodatkowo młodzi ludzie przyznają, że znają w swoim otoczeniu osoby, które „biorą” narkotyki – takiej odpowiedzi udzieliło 12% uczniów. Potrzebę edukacji na szeroko skalę i obejmującą wszystkie grupy wiekowe potęguje także fakt, że część osób dorosłych pytana o poziom własnej wiedzy na temat narkotyków także ocenia ją jako niewystarczającą (28%).
15. Łącznie **95%** mieszkańców gminy Mieścisko uważa, uzależnienie od Internetu jako dość i bardzo powszechne w lokalnym środowisku.
16. **Niepokojący jest fakt, że 6% uczniów klas 4-6 oraz 8% klas 7-8 deklaruje korzystanie z komputera ponad 5 godzin dziennie.**
17. **W przypadku korzystania z telefonu uczniowie deklarują najczęściej czas: 2-3 godziny (SP 4-6 – 27%; SP 7-8 – 33%). Aż 17% starszych oraz 31% młodszych uczniów korzysta z telefonu więcej niż 5 godzin dziennie.**
18. Najbardziej popularnymi formami aktywności z komputerem okazują się być gry (SP 4-6 – 51%; SP 7-8 – 39%). Natomiast podczas korzystania z telefonu na pierwszym miejscu znajdują się dla uczniów portale społecznościowe. 88% uczniów klas 4-6 i 78% uczniów klas 7-8 deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich większego znaczenia. Część uczniów przyznaje, że odczułaby negatywnie brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 12%, SP 7-8 – 22%).
19. 24% uczniów klas 4-6 i 21% uczniów klas 7-8 doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”.
20. Uczniowie również często otrzymywali wiadomości z przezwiskami i obelgami (SP 4-6 – 17%; SP 7-8 – 26%) oraz doświadczyli udostępniania ich prywatnych wiadomości (SP 4-6 – 17%; SP 7-8 – 28%).

Na podstawie powyższej analizy należy uznać, że **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii na lata 2022-2024** powinien być kontynuacją polityki realizowanej przez Gminę Mieścisko w latach ubiegłych w oparciu o *Ustawę o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi oraz Ustawę o Przeciwdziałaniu Narkomani*. Program jest spójny z: Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021 – 2025 oraz Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mieścisko na lata 2022-2027 poszerzony o nowe zadania, w tym zadania z zakresu tzw. uzależnień behawioralnych. Stanowi on spis działań będących jednocześnie zadaniami własnymi gminy w obszarze określonych zagadnień społecznych, które realizowane będą w latach 2022-2024.

Niniejszy Gminny Program w związku z połączeniem dwóch odrębnych programów tj. Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w jeden Program w dużym stopniu warunkuje jeszcze większą jego skuteczność i osiągnięcie założonych celów. Istotne jest kontynuowanie prowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie gminy, które obejmują wszystkie grupy mieszkańców. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy domowej zależy nie tylko od podmiotów i instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej.

ROZDZIAŁ II

Lista aktualnych problemów i celów, które wynikają z diagnozy i analizy danych statystycznych.

PROBLEMY WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY	CEL
Zwiększona dostępność alkoholu spowodowana: - wysoką liczbą niewykorzystanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, - spadkiem liczby mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych, - małą odległością od obiektów chronionych (30 m)	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie dostępności alkoholu w gminie Mieścisko. <u>Cele szczegółowe:</u> - obniżenie limitów zezwoleń do wykorzystania przez przedsiębiorców, - zwiększenie odległości od obiektów chronionych, - ograniczenie godzin nocnej sprzedaży napojów alkoholowych w placówkach detalicznych (sklepy, w tym na stacjach paliw).
Wczesna inicjacja alkoholowa i picie alkoholu przez uczniów.	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie picia alkoholu, w tym opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej przez uczniów. <u>Cele szczegółowe</u> - podejmowanie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży.
Przemoc rówieśnicza wśród młodych mieszkańców.	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie zachowań przemocy rówieśniczej wśród uczniów. <u>Cel szczegółowy:</u> - kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły i placówki. - zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży, - promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży.
Rodzice podchodzą liberalnie do picia alkoholu przez ich dzieci.	<u>Cel główny:</u> Zmiana liberalnego podejścia rodziców do picia alkoholu przez ich dzieci. <u>Cel szczegółowy</u> - zapewnienie możliwości udziału rodziców w warsztatach w zakresie utrzymania abstynencji przez ich dzieci.
Duży procent osób dorosłych pije alkohol w sposób ryzykowny, przekraczanie spożycia dziennej standardowej porcji alkoholu.	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie liczby osób pijących ryzykownie. <u>Cel szczegółowy:</u> - edukacja dotycząca picia ryzykownego.

Przemoc domowa wśród osób dorosłych.	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie przypadków przemocy w rodzinie. <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej dla osób dorosłych doświadczających przemocy, - zapewnienie dostępu do programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc, - zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej dla osób doświadczających przemoc, - zwiększenie kompetencji członków grup roboczych w zakresie pracy z osobami doświadczającymi przemocy i stosującymi przemoc w rodzinie.
Szkody zdrowotne i rozwojowe u dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie szkód zdrowotnych i rozwojowych u dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. <u>Cele szczegółowe:</u> - zwiększenie kompetencji nauczycieli w zakresie rozpoznawania problemu alkoholowego w rodzinie, - zdobycie lub zwiększenie kompetencji nauczycieli w zakresie pracy z dzieckiem z rodziny z problemem alkoholowym, - poprawa relacji między rodzicami/opiekunami a dzieckiem.
Brak wiedzy wśród sprzedawców napojów alkoholowych na temat ustawowych zakazów sprzedaży alkoholu. Duża łatwość zakupu alkoholu przez osoby nieletnie.	<u>Cel główny:</u> Zwiększenie poziomu wiedzy w grupie sprzedawców napojów alkoholowych na temat ustawowych zakazów sprzedaży i podawania alkoholu. <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie dostępu sprzedawców handlujących alkoholem do szkoleń na temat ustawowych zakazów sprzedaży i podawania alkoholu.
W gminie są rejony, w których jest niebezpiecznie w związku z awanturami wywoływanym przez osoby będące pod wpływem alkoholu.	<u>Cel główny:</u> Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców gminy w rejonach, w których najczęściej gromadzą się osoby pijane. <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie mieszkańcom bezpiecznego poruszania się w obrębie gminy.
Picie alkoholu przez kobiety w ciąży.	<u>Cel główny:</u> Zwiększenie poziomu wiedzy społeczeństwa, szczególnie młodych kobiet na temat szkodliwości picia alkoholu w ciąży. <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie kobietom dostępu do materiałów edukacyjnych.
Picie alkoholu w miejscu pracy.	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie przypadków picia alkoholu w czasie wykonywania obowiązków zawodowych. <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie pracodawcom i pracownikom dostępu do różnych form edukacyjnych.

Używanie narkotyków przez młodzież szkół podstawowych.	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie przypadków używania narkotyków przez młodzież szkolną. <u>Cele szczegółowe:</u> - podejmowanie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży w zakresie szkód wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych.
Niewystarczająca wiedza osób dorosłych na temat narkotyków.	<u>Cel główny:</u> Zwiększenie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat negatywnych skutków używania narkotyków. <u>Cele szczegółowe:</u> - edukacja w zakresie szkód wynikających z zażywaniem substancji psychotropowych i w tym nowych substancji psychoaktywnych.
Duży procent uczniów nadmiernie korzystających z komputera i telefonu.	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie przypadków nadmiernego korzystania z komputera i telefonu przez uczniów. <u>Cele szczegółowe:</u> - edukacja w zakresie szkód wynikających z nadmiernego korzystania z Internetu i telefonu.
Zjawisko cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży szkolnej.	<u>Cel główny:</u> - ograniczenie przypadków cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży szkolnej. <u>Cele szczegółowe:</u> - podejmowanie działań profilaktycznych z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu.
Łącznie 95% mieszkańców gminy Mieścisko uważa, uzależnienie od Internetu jako dość i bardzo powszechne w lokalnym środowisku.	<u>Cel główny:</u> - zwiększenie poziomu wiedzy społeczeństwa w zakresie uzależnień od Internetu. <u>Cele szczegółowe:</u> - edukacja w zakresie szkód wynikających z nadmiernego korzystania z Internetu i telefonu.

ROZDZIAŁ III

ZADANIA I WSKAŹNIKI WYNIKAJĄCE Z POSZCZEGÓLNYCH PROBLEMÓW I CELÓW PRZYJĘTYCH DO REALIZACJI.

Zadania	Wskaźniki realizacji zdań
W zakresie zwiększania pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych.	
1. Prowadzenie Punktów Konsultacyjno-Edukacyjnych dla Osób z Problemem Alkoholowym i Narkotykowym w Mieście i Popowie Kościelnym oraz finansowanie kosztów bieżącej działalności w/w Punktów. 2. Dystrybuowanie materiałów edukacyjnych na temat zagrożeń wynikających z używania środków psychoaktywnych, wśród osób korzystających z usług Ośrodka Pomocy Społecznej, Ośrodka Zdrowia Lekarzy Rodzinnych, punktów konsultacyjnych i innych instytucji pomocowych na terenie gminy. 3. Podnoszenie kompetencji zawodowych przedstawicieli służb i instytucji kontaktujących się z osobami uzależnionymi lub członkami ich rodzin – finansowanie udziału w szkoleniach, konferencjach, treningach, warsztatach itp. doskonalących umiejętności zawodowe lub ich organizacja. 4. Kontynuacja dyżurów psychologa w Punkcie Konsultacyjno-Edukacyjnym dla Osób z Problemem Alkoholowym i Narkotykowym i Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście.	- liczba osób objętych konsultacją - liczba godzin działalności punktu - liczba zakupionych materiałów - liczba przekazanych materiałów - liczba instytucji - liczba uczestników - liczba szkoleń, warsztatów
Zapewnienie działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieście.	
1. Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego poprzez zabezpieczenie możliwości realizacji zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz jej podzespołów problemowych, w tym: a) zapewnienie lokalu na działalność komisji oraz obsługi administracyjnej, b) zabezpieczenie środków na wynagrodzenia członków komisji, c) finansowanie badań wykonywanych przez biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczenia odwykowego, d) finansowanie kosztów postępowania sądowego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. 2. Podnoszenie kompetencji członków GKRPA, (finansowanie uczestnictwa w szkoleniach, konferencjach, naradach i innych formach doskonalenia zawodowego) 3. Współpraca z Poradnią Leczenia Uzależnień w Wągrowcu oraz Wojewódzkim Szpitalem dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Gnieźnie i Zakładem Leczenia Uzależnień w Charcicach. 4. Współpraca z Sądem Rejonowym w Wągrowcu, kuratorami sądowymi oraz Komisariatem Policji w Skokach i Komendą Powiatową Policji w Wągrowcu. 5. Propagowanie informacji o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej i terapeutycznej w przypadku choroby alkoholowej.	- liczba klientów/rozmów motywujących do podjęcia leczenia - ilość prowadzonych postępowań o leczenie odwykowe - liczba osób skierowanych na badanie do biegłych - liczba wniosków skierowanych do sądu o zastosowanie leczenia odwykowego - liczba szkoleń/ narad/konferencji - liczba uczestników - liczba konsultacji - liczba instytucji

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychospołecznej oraz ochrona przed przemocą w rodzinie.	
1. Realizowanie zorganizowanych zajęć dla dzieci i młodzieży w Świetlicy Środowiskowej w Mieścisku, w tym: - finansowanie zatrudnienia wychowawcy, - finansowanie bieżących kosztów funkcjonowania świetlicy, - zakupy materiałów, pomocy i sprzętów niezbędnych do prowadzenia zajęć, - finansowanie dożywiania dzieci uczęszczających do świetlicy. 2. Prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie. 3. Podejmowanie skutecznych interwencji prawno-administracyjnych wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny, których głównym powodem jest nadużywanie alkoholu przez członka rodziny, przy ścisłej współpracy z Policją, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Ośrodkiem Zdrowia Lekarzy Rodzinnych, Świetlicą Środowiskową w Mieścisku i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. 4. Prowadzenie lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci. 5. Finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych zwiększających kompetencje w zakresie diagnozowania przemocy w rodzinie oraz pomocy ofiarom przemocy. 6. Włączanie się w ogólnopolskie i regionalne kampanie oraz podejmowanie innych działań promujących życie rodzinne bez przemocy, w tym organizacja festynów.	- liczba dzieci korzystających z zajęć w świetlicy - liczba osób objętych konsultacją - liczba godzin działalności punktu - liczba podjętych działań - liczba osób objętych działaniami - liczba zorganizowanych kampanii - liczba uczestników - liczba sfinansowanych szkoleń
Ograniczanie dostępności alkoholu.	
1. Przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy Mieścisko pod względem jej zgodności z obowiązującymi przepisami. 2. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim 3. Podjęcie uchwały w sprawie zmniejszenia limitu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zwiększenia odległości od obiektów chronionych czy ograniczenia sprzedaży w godzinach nocnych.	- liczba punktów sprzedaży objętych kontrolą - liczba szkoleń - liczba osób objętych szkoleniem - liczba uchwał
Ograniczanie liczby nastolatków przejawiających zachowania agresywne, pijących alkohol oraz opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej.	
Prowadzenie na terenie szkół i placówek oświatowych podległych gminie Mieścisko: a) działań wychowawczych, edukacyjnych i informacyjnych adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i wychowawców na temat zagrożeń wynikających z picia alkoholu, b) działań profilaktycznych, poprzez upowszechnianie oraz wdrażanie programów profilaktyki uniwersalnej, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego. 2. Edukacja grup zawodowych (nauczycieli, pedagogów, wychowawców) w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą (finansowanie udziału w szkoleniach, kursach specjalistycznych).	- liczba realizowanych programów - liczba odbiorców - liczba wykwalifikowanej kadry - liczba i rodzaj przeprowadzonych szkoleń - liczba osób uczestniczących w szkoleniach, - liczba programów, warsztatów - liczba diagnoz, raportów, badań

3. Realizacja programów, warsztatów, spotkań edukacyjnych rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców w tym na temat uzależnień i zjawiska przemocy. 4. Diagnozowanie i monitorowanie skali problemów uzależnień oraz zjawiska przemocy na terenie gminy Mieścisko, w tym diagnoza w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących.	- liczba osób objętych badaniem, diagnozą
Podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców z zakresu uzależnień oraz przemocy w rodzinie.	
1. Prowadzenie edukacji publicznej w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych, problematyki uzależnienia od środków psychoaktywnych oraz o zagrożeniu uzależnieniami behawioralnymi (hazard, Internet), a także z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i promocji zdrowego stylu życia poprzez: a) udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych skierowanych do różnych grup odbiorców oraz organizacja własnych kampanii i innych działań profilaktycznych, w tym festynów, b) prowadzenie działań edukacyjnych z wykorzystaniem materiałów informacyjno-edukacyjnych, strony internetowej lub lokalnych mediów, c) informowanie o dostępnej ofercie pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie, d) upowszechnianie informacji o prowadzonych na terenie gminy Mieścisko działaniach w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie, m.in. poprzez prowadzenie strony internetowej, e) wykonanie i zakup materiałów profilaktycznych: prasa i książki specjalistyczne, broszury, plakaty, druki, ulotki, nagrody w konkursach i zawodach oraz inne materiały informacyjne, edukacyjne i promocyjne.	- liczba programów/ kampanii - liczba uczestników - liczba wykonanych materiałów - liczba zakupionych materiałów - liczba przekazanych materiałów
Podejmowanie działań edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości wśród kierowców.	
1. Prowadzenie kampanii edukacyjnych z zakresu konsekwencji prawno-społecznych związanych z prowadzeniem pojazdu po wypiciu alkoholu. 2. Wspieranie KPP w Wągrowcu w podejmowanych przez nią działaniach kontrolnych mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego i eliminowanie kierowców prowadzących pojazdy pod wpływem alkoholu.	- liczba kampanii, szkoleń - liczba dystrybuowanych materiałów edukacyjnych
Podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców z zakresu szkodliwości picia alkoholu przez kobiety w ciąży.	
1. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych w szczególności do młodych kobiet poprzez: a) przekazanie wiedzy na temat alkoholowego zespołu płodowego FAS jako konsekwencji picia alkoholu w okresie ciąży, b) zakup i dystrybucja ulotek i plakatów, c) przekazanie materiałów edukacyjnych do Ośrodka Zdrowia Lekarzy Rodzinnych w Mieścisku.	- liczba zorganizowanych kampanii - liczba uczestników - liczba zakupionych materiałów - liczba rozpropagowanych materiałów
Podnoszenie poziomu wiedzy pracodawców i pracowników celem przeciwdziałania nietrzeźwości w pracy.	
1. Podejmowanie działań edukacyjnych na rzecz trzeźwości w środowiskach pracy skierowanych zarówno do pracodawców jak i pracowników celem:	- liczba zakładów pracy - liczba pracowników - liczba zakupionych materiałów

a) polepszenia stanu zdrowia i dobrostanu pracowników, zwiększenia bezpieczeństwa w pracy, zwiększenia wydajności i obniżenia kosztów związanych z wypadkami, poprawy środowiska pracy i wizerunku firmy, polepszenia stanu zdrowia i samopoczucia pracowników, b) przedstawienia konsekwencji prawnych związanych z podejmowaniem i wykonywaniem pracy w stanie nietrzeźwości, c) wspierania pracowników w zmianie zachowań związanych ze spożywaniem alkoholu tak, aby prowadzili zdrowszy tryb życia w godzinach pracy i poza nimi, c) pomoc w przyjęciu kultury organizacyjnej w miejscu pracy, która propaguje zdrowszy tryb życia i zwiększoną wydajność w miejscu pracy w kontekście alkoholu. 2. Wyposażenie zakładów pracy w ulotki.	
Profilaktyka używania środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej.	
1. Realizacja działań profilaktycznych w szkołach z uwzględnieniem programów rekomendowanych opartych na sprawdzonych strategiach profilaktycznych. 2. Realizacja działań mających na celu motywowanie do zmiany ryzykownego zachowania. 3. Doskonalenie kompetencji rodziców oraz osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych. 4. Podejmowanie interwencji profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym. 5. Szkolenie różnych grup zawodowych w zakresie tematyki uzależnień od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych. 6. Realizacja działań zmierzających do eliminowania lub redukowania czynników ryzyka i kompensowania zagrożeń poprzez działanie czynników chroniących. 7. Działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna i profilaktyczna prowadzona w szkołach i placówkach systemu oświaty.	- liczba realizowanych programów - liczba uczestników programów - liczba przeprowadzonych szkoleń - liczba uczestników szkoleń - liczba indywidualnych rozmów motywacyjnych - liczba porad indywidualnych i rodzinnych - liczba zajęć informacyjno-edukacyjnych
Prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej skierowanej do dorosłych mieszkańców Gminy Mieścisko na temat środków psychoaktywnych.	
1. Popularyzowanie wiedzy na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz używania leków w celach pozamedycznych. 2. Edukacja w zakresie przeciwdziałania narkomanii, tj. edukacja psychologiczna, społeczna, prawna, w zakresie szkód wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych. 3. Kształtowanie świadomości zdrowotnej i motywacji do dbania o zdrowie, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki narkomanii i ich negatywnych następstw. 4. Edukacja zdrowotna w zakresie problematyki używania substancji psychoaktywnych oraz zagrożeń związanych z zakażeniem HIV, HBV i HCV.	- liczba zajęć informacyjno-edukacyjnych - liczba szkoleń, wykładów, warsztatów - liczba konsultacji

5. Prowadzenie kampanii, konferencji.	
Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii.	
1. Zadanie będzie realizowane poprzez szkolenia w zakresie tematyki uzależnień od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych, leków, skutecznych interwencji, programów profilaktycznych, leczniczych a także zagrożeń związanych z zakażeniem HIV, HBV i HCV oraz chorób przenoszonych drogą płciową.	- liczba szkoleń ,wykładów, warsztatów, konferencji, seminariów - liczba uczestników szkoleń, wykładów, warsztatów, konferencji, seminariów
Profilaktyka bezpiecznego korzystania z Internetu i telefonu wśród dzieci i młodzieży szkolnej.	
1. Realizacja działań profilaktycznych w szkołach w zakresie bezpiecznego korzystania z Internetu przez dzieci i młodzież szkolną. 2. Realizacja programów profilaktycznych w szkołach wspierających i pomagających w zdobywaniu umiejętności ochrony przed niebezpiecznymi sytuacjami w cyberprzestrzeni oraz zdobywaniu wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.	- liczba realizowanych programów - liczba uczestników programów - liczba zajęć informacyjno-edukacyjnych
Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym uzależnienia od Internetu i telefonu wśród dzieci i młodzieży szkolnej.	
1. Realizacja działań mających na celu motywowanie do zmiany ryzykownego zachowania w tym wdrażanie programów profilaktycznych w szkołach z uwzględnieniem programów rekomendowanych opartych na sprawdzonych strategiach profilaktycznych. 2. Doskonalenie kompetencji rodziców oraz osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie wczesnego rozpoznawania zagrożenia płynącego z uzależnienia od Internetu poprzez organizację i finansowanie szkoleń oraz innych działań profilaktycznych. 3. Realizacja działań zmierzających do eliminowania lub redukcji czynników ryzyka i kompensowania zagrożeń poprzez działanie czynników chroniących. 4. Współpraca z rodzicami w zakresie eliminowania nadmiernego korzystania z Internetu przez dzieci i młodzież szkolną przy wykorzystaniu aktualnych teorii wyjaśniających uzależnienia behawioralne.	- liczba realizowanych programów - liczba uczestników programów - liczba przeprowadzonych szkoleń - liczba uczestników szkoleń - liczba indywidualnych rozmów motywacyjnych - liczba porad indywidualnych i rodzinnych
Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym uzależnienia od Internetu wśród dorosłych mieszkańców Gminy.	
1. Wprowadzenie dyżurów w Punkcie ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom w Mieście specjalisty ds. uzależnień behawioralnych. 2. Dystrybuowanie materiałów edukacyjnych na temat zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych tzw. czynnościowych. 3. Podnoszenie kompetencji zawodowych przedstawicieli służb i instytucji kontaktujących się z osobami uzależnionymi lub członkami ich rodzin – finansowanie udziału w szkoleniach, konferencjach, treningach, warsztatach itp. doskonalących umiejętności zawodowe lub ich organizacja.	- liczba osób objętych konsultacją - liczba godzin działalności punktu - liczba zakupionych materiałów - liczba przekazanych materiałów - liczba instytucji - liczba uczestników - liczba szkoleń, warsztatów

ROZDZIAŁ IV

LOKALNA LISTA ZASOBÓW - PODMIOTY PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI PROGRAMU PROFILAKTYKII I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieścisku.
2. Punkty Konsultacyjno-Edukacyjne dla Osób z Problemem Alkoholowym, Narkotykowym i Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieścisku i Popowie Kościelnym.
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieścisku.
4. Placówki oświatowe (szkoły podstawowe i przedszkola w Mieścisku i Popowie Kościelnym).
5. Świetlica Środowiskowa w Mieścisku.
6. Świetlice wiejskie działające na terenie Gminy.
7. Komenda Powiatowa Policji w Wągrowcu.
8. Ośrodek Zdrowia Lekarzy Rodzinnych w Mieścisku.
9. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Mieścisku.
10. Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.
11. Parafie Rzymsko-Katolickie.

ROZDZIAŁ V

MONITOROWANIE STANU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Nad realizacją Programu nadzór sprawuje Wójt Gminy Mieścisko, który podejmuje także niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie.

Wskaźniki monitoringu:

- liczba osób zgłoszonych do Komisji jako nadużywające alkoholu,
- liczba wniosków do biegłych sądowych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- liczba wniosków skierowanych do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego,
- liczba osób objętych działaniami pomocowymi,
- liczba dzieci, młodzieży i dorosłych objętych działaniami profilaktycznymi, edukacyjnymi i informacyjnymi,
- liczba osób korzystających z usług Punktów Konsultacyjno-Edukacyjnych dla Osób z Problemem Alkoholowym w Mieścisku i Popowie Kościelnym,

- liczba kontroli i skontrolowanych punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

ROZDZIAŁ VI

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługują następujące wynagrodzenia:

1. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Komisji, w tym: całego zespołu oraz zespołów problemowych, w tym m. in.: zespołu podejmującego czynności zmierzające do orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu oraz grup roboczych tworzonych przez Zespół Interdyscyplinarny - w wysokości 5 % minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników, ustalonego Rozporządzeniem Rady Ministrów na dany rok kalendarzowy.
2. Z-ca Przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za koordynację zadań wynikających z niniejszego Programu oraz organizację pracy Komisji otrzymuje miesięczne wynagrodzenie zryczałtowane - w wysokości 45% minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników, ustalonego Rozporządzeniem Rady Ministrów na dany rok kalendarzowy.
3. Za przeprowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, za każdy skontrolowany punkt w wysokości - 1% minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników, ustalonego Rozporządzeniem Rady Ministrów na dany rok kalendarzowy.
4. Za udział w posiedzeniu komisji opiniującej wnioski o wydanie postanowień o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Gminy - 1,2 % minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników, ustalonego Rozporządzeniem Rady Ministrów na dany rok kalendarzowy.
5. Przeprowadzenie poszczególnych czynności przez członków Komisji wymaga uzgodnienia z Przewodniczącym lub Zastępcą Przewodniczącego GKRPA.
6. Wypłata wynagrodzenia następować będzie po upływie danego miesiąca na podstawie zestawienia sporządzonego w oparciu o listy obecności lub protokoły.
7. W przypadku delegowania członka Komisji (np. kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych, szkolenia), przysługuje mu dieta i zwrot kosztów przejazdu na zasadach określonych w przepisach dot. zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej.

8. Wypłata należności, o której mowa w pkt 7 następuje na podstawie polecenia wyjazdu służbowego wydanego przez Wójta Gminy Mieścisko.

ROZDZIAŁ VII

ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA ZADAŃ

1. Środki na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii pochodzą z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, mogą być również zasilane dotacjami z zewnątrz oraz darowiznami sponsorów.
2. Wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz niniejszego Programu ujmuje się corocznie w planie budżetu Gminy w dziale 851 - ochrona zdrowia, rozdział 85154 - przeciwdziałanie alkoholizmowi i rozdział 85153 – zwalczanie narkomanii .
3. Dysponentem w/w środków jest Wójt Gminy realizujący zadania zgodnie z przyjętym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
4. Uruchomienie środków następuje na podstawie umowy, porozumienia lub zlecenia.
5. Nie przewiduje się finansowania:
 - wynagrodzeń aparatu urzędniczego klubów i stowarzyszeń,
 - wyjazdów zagranicznych, bez względu na cel,
 - programów, które w swoich założeniach uwzględniają zysk,
 - działalności grupy AA, gdyż naruszyłoby to zasady ideowe tego ruchu,
 - indywidualnej pomocy materialnej jakimkolwiek osobom,
 - delegacji dla działaczy lub członków organizacji (z wyjątkiem przypadków oddelegowania na kursy i szkolenia specjalistyczne).
6. Realizacja niniejszego Programu następuje poprzez:
 - finansowanie ofert lub ich zakup od osób prawnych i fizycznych na podstawie umów cywilnoprawnych oraz nadzór nad realizacją tych zadań,
 - tworzenie bazy merytorycznej, organizacyjnej i materialnej do realizacji Programu.

ROZDZIAŁ VIII

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Koordynację działań związanych z realizacją zadań własnych gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, zawartych w niniejszym Gminnym Programie prowadzi Wójt Gminy Mieścisko.
2. Wójt Gminy sporządza raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada radzie gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.